

Deze visie op brandweezorg omschrijft wat de VBV beschouwt als goede brandweezorg, wat de gemeenschap van de brandweer mag verwachten en wat de Brandweer Vrijwilligers van de brandweerorganisatie mogen verwachten.

Tot de brandweezorg behoort:

- a. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt;
- b. het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand (waaronder technische hulpverlening, ongevallen met gevaarlijke stoffen en waterongevallen).

Brandscenario's zijn progressief, daarom is deze visie gebaseerd op de inzet bij brand. De in deze visie omschreven principes zijn echter evenzo toepasbaar op de andere kerntaken.

- 1) Voor het beperken en bestrijden van brand en ongevallen wordt door de veiligheidsregio's (VR) brandweezorg georganiseerd. Deze wordt, behalve in enkele grote steden, geleverd door Brandweer Vrijwilligers: betrokken burgers die bereid zijn noodhulp te verlenen. De opkomst en inzet van deze Brandweer Vrijwilligers is, behoudens tijdelijke uitzonderingen, gebaseerd op vrije instroom.
- 2) De organisatie van brandweezorg is gebaseerd op maatgevende scenario's. Daarbij heeft het 'Brandveilig Leven' gefaald, en kan de burger de ontstane crisis zelf niet meer hanteren. Het maatgevend scenario voor brand is minimaal een brand in een woon- of zorgomgeving waarbij de gezondheid of het leven van een of meer burgers bedreigd wordt.
- 3) De repressieve kwaliteit (basisbrandweezorg) dient als volgt te worden gedefinieerd: "Het vermogen om in voldoende mate met voldoende middelen (personeel /materieel) voldoende snel bij een incident (brand / hulpverlening) te arriveren".
- 4) De Veiligheidsregio houdt daarvoor een fijnmazig netwerk van kazernes in stand. Het streven is dat voor maatgevende scenario's binnen 8 minuten na alarmering voldoende slagkracht ter plaatse is om onmiddellijk handelend en levensreddend te kunnen optreden. Deze slagkracht bestaat uit teams voor brandbestrijding, redding, watervoorziening, werken op hoogte, ventilatie/rookbeheersing, veiligheid, en enkele leidinggevende functionarissen. Op grond van internationaal onderzoek en historische data is hiervoor een bezetting van minimaal 15 personen nodig.
- 5) De Brandweer Vrijwilligers worden door de VR gefaciliteerd met opleidingen, training, materieel en gebouwen. De VR handhaaft professionele standaards voor opkomst, inzet, inzetleiding en communicatie, opleiden en oefenen. Deze standaards moeten passen bij het karakter van de omgeving en kunnen streekgebonden zijn.
- 6) Brandweer Vrijwilligers accepteren een inspanningsverplichting. Zij zijn bereid een redelijk risico te nemen om het leven en de gezondheid van andere burgers te bewaren, zij zijn bereid om enig risico te nemen om grote schade aan milieu en materiele-, alsmede maatschappelijke schade te voorkomen. Zij nemen geen risico's als het belang van de inzet niet opweegt tegen het risico.
- 7) De Veiligheidsregio zorgt voor voldoende betrokkenheid van de burgers bij het brandweerwerk zodat een goede instroom van Vrijwilligers gewaarborgd is, en binnen iedere brandweerpost voldoende ervaringsdichtheid kan worden opgebouwd.
- 8) De Veiligheidsregio zorgt dat Brandweer Vrijwilligers gecompenseerd worden voor de ingezette tijd. Indien een Vrijwilliger schade lijdt door of als gevolg van inzet voor de brandweer wordt de Brandweer Vrijwilliger ruimhartig gecompenseerd.
- 9) De Veiligheidsregio voorziet daar waar te verwachten scenario's zwaarder zijn of afwijken van het maatgevend scenario in de tijdige opkomst van aanvullende slagkracht, eventueel door inzet van een bedrijfsbrandweer.
- 10) De Veiligheidsregio informeert en faciliteert burgers om te komen tot tijdige ontdekking van brand en alarmering, en voor zover mogelijk zelfredzaamheid tot de aankomst van de brandweer.
- 11) De brandweer communiceert transparant over de mogelijkheden om te redden, brand te bestrijden en schade te beperken, op basis van de gegeven omstandigheden, en adviseert desgevraagd over mogelijkheden tot verbetering.
- 12) De brandweer is onderdeel van de crisisbeheersingsorganisatie van de Veiligheidsregio.

De VBV beoordeelt zowel landelijke als lokale ontwikkelingen aan de hand van deze visie.

Aanleiding tot het ontwikkelen van de visie

De VBV heeft deze visie ontwikkeld om de leden en lokale platforms kaders te bieden om beleid of organisatieontwikkelingen in breder perspectief te beoordelen, en om de stakeholders (burgers, ondernemers, politiek en bestuurders) mee te nemen in de door de VBV gewenste ontwikkeling van de brandweezorg. De VBV gelooft dat door de inzet van betrokken burgers (Brandweer Vrijwilligers), en onder professionele randvoorwaarden, adequate betaalbare brandweezorg en crisisbestrijding kan worden geleverd.

Beschouwing huidige brandweezorg

Voor een groot aantal gemeenten geldt dat de begroting van de Veiligheidsregio stijgt terwijl de slagkracht en paraatheid van de lokale brandweer afneemt. Daarmee komt de kwaliteit van de brandweezorg op of onder de absolute ondergrens van het in de wet omschreven kwaliteitsniveau. Bestuurders en Veiligheidsregio's slagen er in ontoereikende mate in om de brandweer aantrekkelijk te maken voor vrijwilligers. Daarmee wordt langzaam maar zeker het fundament onder adequate én betaalbare brandweezorg ondermijnt. Dit is maatschappelijk ongewenst.

Door afname van de slagkracht van de brandweer en hogere opkomsttijden, zullen de schades toenemen en de kansen op redding van mensen aanzienlijk dalen.

Het kwaliteitsniveau van de brandweer

Tot de brandweezorg behoort het voorkomen, beperken en bestrijden van brand en al hetgeen daarmee verband houdt. Dat is al sinds 1952 ongewijzigd opgenomen in de wet. De taken zijn daarmee duidelijk. De uitvoering ervan dient echter ook effectief, adequaat en daarom van een kwalitatief goed niveau te zijn. De eerste klap is een daalder waard. Daarvoor is de omvang van eerste uitruksterkte sterk bepalend.

Immers, wanneer de burger de hulp van de brandweer inroept, verwacht hij dat deze zo snel mogelijk komt, met voldoende mensen en middelen om adequaat hulp te kunnen bieden. Daarom waren deze essentiële uitgangspunten ook opgenomen in de 'Handleiding Brandweezorg' van 1992, die voorzag in een eenduidig systeem voor het bepalen van het kwaliteitsniveau van de brandweezorg in Nederland. Per gebouwsoort en gebruik was aangegeven welke omvang (slagkracht) nodig is om direct "de klus" aan te kunnen: verkennen, redden en blussen.

Met de invoering van het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) in 2010 zijn deze uitgangspunten – en daarmee de opkomstnormen voor een tweede en derde tankautospuiter - vervallen en vervangen door een kwantitatieve norm (minuten opkomsttijd) waarbij slechts de inzet van één tankautospuiter is opgenomen.

Door de regionale bestuurders en de rijksoverheid wordt stevig gestuurd op dit "meetbare doel". Door het management van veiligheidsregio's wordt gegoocheld met voertuigsoorten en -bezettingen om de kwantitatieve doelen te halen met onvoldoende oog voor de kwaliteit van brandweezorg. Financiële taakstellingen, slechte verhoudingen tussen het bestuur van de veiligheidsregio en het management van de brandweer, tanende vakkennis bij het management en het gebrek aan democratische controle op de besluitvorming in de regio door gemeente- en ondernemingsraden, maken dit 'minimaal kwaliteitsniveau' leidend.

Daarnaast schept de bureaucratisering en de aanhoudende drang naar 'professionalisering' geen aantrekkelijk klimaat voor het maken van 'verbinding' met de burgers en een blijvende betrokkenheid van Brandweer Vrijwilligers, wat een essentiële randvoorwaarde voor betaalbare brandweezorg is. Brandweezorg bestaat vooral bij de gratie van voldoende en gemotiveerde Brandweer Vrijwilligers.

Gebrekkige of minimale slagkracht raakt daarnaast direct de beschikbaarheid van hulpverleners voor acute crisis- en rampenbestrijdingstaken, aangezien de brandweer de enige parate overheidsdienst is die dag en nacht binnen luttele minuten grote hoeveelheden menskracht kan inzetten.

Van brandweezorg naar zorg voor de brandweer

Het op veel plaatsen lukraak experimenteren op basis van management theorieën zonder robuuste brandweerkundige onderbouwing, heeft tot dusver geen structurele verbetering van de brandweezorg, of de kosten daarvan opgeleverd. Het gevolg is alleen geweest dat onder de Brandweer Vrijwilligers frustratie en verloop is ontstaan.

De VBV is voorstander van innovatie, maar wenst dat nieuwe technische ontwikkelingen die leiden tot betere en betaalbare brandweezorg met een goede brandweerkundige onderbouwing en voldoende draagvlak onder het uitvoerend personeel in gang worden gezet.

Gedeelde Visie

Onze visie op 'adequate brandweezorg' wordt door erkend wetenschappelijk onderzoek en professionele standaards uit binnen- en buitenland bevestigd, zoals de leidraad repressieve basisbrandweezorg, de NFPA standaards en de standaards van de Duitse AGBF.